EL POU de la gallina
Revista manresana d'informació i opinió

Història Manresa | J.S. | Actualitzat el 22/07/2019 a les 11:14

La recuperació de l'edifici dels antics jutjats com a palau del Consell

FILA CULTURAL.Â El febrer del 2015 s'informava que l'edifici dels antics jutjats passaria a ser la seu central de la Generalitat a Manresa. El palau del Bisbe, de la baixada de la Seu, concentraria les dependÃ¨ncies de Territori, Interior i Sanitat, com a delegaciÃ³ del Govern a les comarques centrals.Â PerÃ² cal tenir en compte que l'edifici anterior al dels jutjats va ser el palau del Consell de la Ciutat de Manresa, seu de la Generalitat de Catalunya al final de la Guerra dels Segadors, durant 15 mesos dels anys 1651 i 1652, segons el geÃ²graf Xavier Sanclimens.
La direcció general de Patrimoni en una carta a l'alcalde Valentí Junyent va confirmar el seu interès en l'immoble com edifici corporatiu de la Generalitat, però des d'aleshores ningú ha mogut peça. El 9 de febrer del 2000, l'Ajuntament ja tenia la intenció de materialitzar aquesta idea i va cedir dues finques del complex a l'executiu català, que no va acceptar l'oferiment fins al 2011, quan el conseller de Territori i Sostenibilitat, Lluís Recoder, va valorar positivament la idea, com també va fer el president de la Generalitat, Artur Mas, el 2013. Ara, sembla que ha revifat l'interès, però sense cap concreció ni pressa per part de la Generalitat.

Refeta de nou la façana, l'edifici no es va enderrocar sinó reformar, de tal manera que a dins conserva una sala gòtica, amb elements anteriors al barroc dels antics jutjats, que es va inaugurar el 1671, com a oficines del mestre racional. Després del Decret de Nova Planta de 1716, s'hi van instal·lar el jutjat i la presó. Als segles XVIII i XIX va servir esporàdicament de caserna militar i teatre municipal. Però, com diu Xavier Sanclimens «l'ús més continuat que ha tingut l'edifici és el judicial». El 1882 s'hi va crear l'Audiència. Després d'albergar diferents dependències judicials, des de l'any 2009 resta desocupat.

Quan s'hi encabeixin les dependències de la Generalitat, caldria tirar el sostre a terra, per recuperar l'arcada gòtica. Foto: Marc Prat.

Palau del Consell

Com hem esmentat, el seu predecessor fou el palau del Consell de la Ciutat de Manresa, seu de la Generalitat de Catalunya al final de la guerra dels Segadors 1651-1652. En el marc de la Guerra dels Trenta Anys (1618-1648), en què la Casa d'Àustria que dominava a Castella i l'actual Alemanya, volia imposar la seva hegemonia a Europa, en contra de França i els països protestants, el 1635 França va declarar la guerra a Felip IV de Castella. El 1640, el comte duc d'Olivares decideix atacar França per Catalunya, i obliga els seus habitants a allotjar, mantenir i suportar tota classe d'abusos per part de les tropes castellanes fins que el 7 de juny, durant el Corpus de Sang, es va iniciar la Guerra dels Segadors, als crits de «Visca la Terra!», «Muiren los traïdors!» i «Muira lo mal govern!», amb la mort del Virrei.

Sarret i Arbós, en el volum I de la Monumenta Historica de la Història de Manresa, explica que quan Barcelona es va veure assetjada per la crisi el 1651, Manresa va establir un cordó sanitari als afores de la ciutat perquè no entrés cap persona infestada. Els consellers de la Diputació del General, Generalitat o Consistori de ses Senyories, com els anomenen els Dietaris de la Generalitat de Catalunya, es van traslladar el 22 d'abril a Terrassa, d'on van marxar el 28 d'agost cap a Manresa davant la proximitat de l'exèrcit castellà. La Generalitat estava formada pel braç eclesiàstic, el militar o aristocràtic i el reial o municipal, que era constituït pels síndics elegits per les principals ciutats de Catalunya. Segons un estudi del geògraf manresà Xavier Sanclimens, la Generalitat de Catalunya es va establir al palau del Consell de la ciutat de Manresa, "en la casa on s'acostumen a tenir los consells, que és davant la Seu de dita ciutat", uns quinze mesos, des de finals d'agost de 1651 fins a finals d'octubre de 1652, si no fos pel parèntesi que del 20 de

novembre de 1651 i el 25 d'abril de 1652 van imposar les autoritats reials franceses. Els principals acords a part dels estralls de la pesta, tenien a veure amb uns temps difícils marcats pel final d'una guerra que s'anava perdent, la dificultat de cobrar impostos, la complexitat de disposar de noves tropes que no es podien pagar, les dimissions dels càrrecs públics i la presència de bandolers i sediciosos. Les sessions eren sovint compartides pel Consell, «però s'asseien en llocs visiblement separats».

Més concretament, el 31 d'agost de 1651, la Generalitat prohibeix traslladar una partida de queviures a Cervera per por de ser capturada per les tropes castellanes i es reordena que sigui enviada a l'assetjada Barcelona. L'11 d'octubre, els cònsols de la Seu d'Urgell expliquen per carta que Marzin, capità general de les Armades de sa Majestat Lluís XIV a Catalunya, marxa a França a través d'Andorra amb quatre tropes de cavalleria i dues d'infanteria. Tot seguit, la Generalitat es queixa al rei francès d'aquesta marxa de tropes quan Barcelona continua assetjada, en una carta signada pel conseller en cap de Manresa, Maurici Minguella; el canonge de la Seu de Barcelona Francesc Torres, i el de Vic, Francesc Oriol. El 15 de novembre s'informa del nomenament pel rei de França de la Motte, com a nou virrei i capità general de Catalunya. L'endemà es va acordar que el diputat militar anés a Cardona, l'oïdor eclesiàstic a l'Urgell i el reial resta a Manresa per sol·licitar un esforç general en la defensa de Barcelona. Però el 20 de novembre el consistori es veu obligat a disgregar-se.

El 25 d'abril de 1652 el consistori es torna a refer. El 10 de maig, s'ordena a Bonaventura Closa, sobrecollidor del General, que disposi a la Taula de Comuns Dipòsits, els diners recaptats en nom del General. Aquell mes també s'actua contra sediciosos a la Plana de Vic, que es fan forts i amenacen d'arribar a Manresa, on els consellers decideixen fer guàrdies molt ajustades. Assetgen el castell de Puigcerdà. El 20 de juny dimiteix Bernat Culla com a defenedor del general i es nomena Francesc Mora i de Marimon. El 8 de juliol els castellans prenen Balaguer, però una guarnició resisteix a l'església de Santa Maria i altres llocs. Dos dies després, s'acorda enviar-hi cent homes, «pagats, municionats i armats». Durant l'agost s'informa de les poblacions on s'han pogut recaptar impostos i d'altres en què ha estat impossible per la pesta o a causa de l'enemic. Un mes després es fa evident la impossibilitat de recol·lectar-los en determinats indrets. Al setembre, les dimissions de càrrecs es van succeint: Jacint Pujol, Tauler del General, plega i l'endemà es nomena Josep Moner; així com Josep Coromines, Credencers dels draps del General, mentre es nomena Cristòfol Coromines, canonge de Manresa. Es comença a veure gent armada pels voltants de la ciutat.

Rendició

El 12 d'octubre de 1652, la Generalitat es va rendir. Entre d'altres signen la rendició: pel braç eclesiàstic, Francisco Sans, canonge de Barcelona, i el d'Urgell, Francesc Amigant; el doctor Joseph Guardia i Domingo, monjo en nom dels consellers de Manresa. Pel braç militar, Francisco Sala, Josep d'Argençola i Bernat Aymerich entre d'altres. Pel brac reial, Josep de Navel, conseller en cap de Manresa, Vicenç Fàbregues o Maurici Minguella. En total, 29 consellers, diputats i alts càrrecs es van rendir a Joan d'Àustria, representant de Felip IV de Castella. La Generalitat va tornar a Barcelona el 30 d'octubre. Després de diferents escaramusses, el 1659, amb el Tractat dels Pirineus, Catalunya va perdre el Rosselló i mitja Cerdanya, que van ser annexionats a França.